

**กระบวนการบริการวิชาการทางสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน กรณีศึกษา:
โครงการปรับปรุงอาคารเรือนแถวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเพชรบูรณ์**

**A Process of Academic Service in Architecture through Project-based Learning Method:
A Case Study of: Row-house Buildings Renovation for Tourism Promotion in Mueang Phetchabun
Community**

สุวิชา เบญจพร^{1*} วาทศิลป์ นิลภักตร์² กิตติวัฒน์ ชีระพิพัฒน์พงศ์² และ กมล สุขสด²
Suwicha Benjaporn^{1*} Wathasin Ninlhapaks² Kitwat Teerapipatanapong² and Kamol Suksod²

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

² นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Assistant Professor of Faculty of Architecture, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

4th Year Students of Faculty of Architecture, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

**Corresponding author, E-mail: suwicha.b@rsu.ac.th*

บทคัดย่อ

กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่ม Academic Studio Plus คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนบูรณาการ โครงการบริการวิชาการผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน วิธีการนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับการเรียนการสอนรายวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมที่ใช้โครงงานจริงเป็นฐาน วิธีดำเนินการเริ่มต้นด้วยการวางแผนกำหนดอาคารกรณีศึกษาซึ่งครั้งนี้เป็นอาคารเรือนแถวดั้งเดิมที่ถูกทิ้งร้างในชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ จากนั้นจึงสำรวจและบันทึกข้อมูลอาคารร่วมกับการศึกษาความเป็นมาของอาคาร แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นผลงานสร้างสรรค์ตามกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรม ผลดำเนินการ พบว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานสามารถฝึกให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมในด้านต่างๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน ผลการประเมินโดยผู้ที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าผลงานบริการวิชาการที่ผู้เรียนนำเสนอมีความน่าสนใจสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการได้ อย่างไรก็ตามผู้เรียนต้องพิจารณาเรื่องความเป็นไปได้ในการลงทุนและเทคนิควิธีการก่อสร้างที่เหมาะสมประกอบด้วย ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ปฏิบัติวิชาชีพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้รับสามารถนำมาพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมให้เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: การปรับปรุงอาคาร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน การท่องเที่ยว เมืองเพชรบูรณ์

Abstract

Strategies in academic teaching of the Academic Studio Plus, Faculty of Architecture, Rangsit University focuses on the academic service projects through project-based learning method, which is consistent with the architectural design courses. By this method, students will develop various necessary skills in terms of professional practice. To fulfill of this learning process, a project of row-house buildings renovation to promote tourism in Mueang Phetchabun community was assigned.

The main objective of this article aimed to present the method of academic services through project-based learning method in architectural design courses. The method for this process begun with, selecting a proper case study, surveying and recording of architectural data. Next the data analysis and the design synthesis were conducted. The results showed a learning process of the Academic Studio Plus stimulated learners to practice various professional skills. In this case, the results of the stakeholders assessment pointed out, that the students design achievement was interesting and reached the project's aims. However, students should be intensively concerned about the project feasibility and construction techniques. In conclusion, a process of academic service in architecture through the project-based learning method could develop knowledge, skills, and professional experience for students which conform to the needs of stakeholders. Moreover, the suggestions should be considered, in order to develop contents and learning methods appropriately.

Keywords: Building renovation, project-based learning, tourism, Mueang Phetchabun community

1. บทนำ

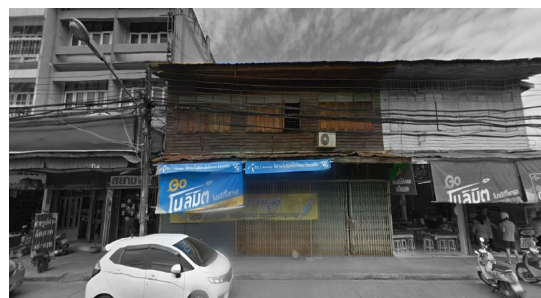
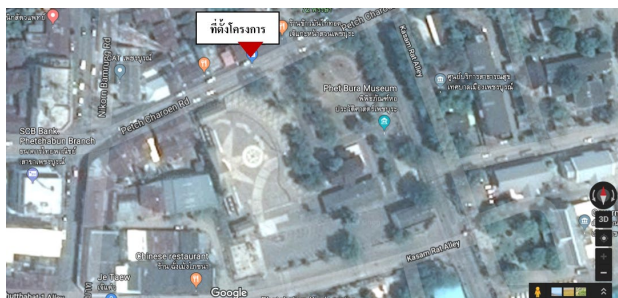
คุณสมบัติการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนทางสถาปัตยกรรมที่ต้องมุ่งเน้นการสร้างทักษะในการปฏิบัติการวิชาชีพของผู้เรียนเป็นสำคัญ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำเป็นต้องมีการปรับรูปแบบให้ตอบสนองพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และบริบทสภาพแวดล้อม แนวทางดังกล่าวเป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่ม Academic Studio Plus ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตที่มีปรัชญาในการส่งเสริมกลไกการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ปฏิบัติวิชาชีพผ่านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการโครงการบริการวิชาการที่เป็นโครงการจริงและสอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของผู้เรียนแต่ละชั้นปี เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะต่างๆที่จำเป็นต่อการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)

กระบวนการเรียนรู้จากสร้างสรรค์ผลงานบริการวิชาการที่ใช้โครงการจริงเป็นฐานคือพันธกิจหลักของกลุ่ม Academic Studio Plus ซึ่งเป็นหนึ่งรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กลไกการนำองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้เรียนไปสร้างสรรค์ผลงานแก่นหน่วยงาน องค์กรทั้ง

ภาครัฐและเอกชนที่มอบโอกาสมีส่วนสำคัญในการสร้างองค์ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน นักศึกษาแต่ละชั้นปีจะได้รับการส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ฝึกฝนทักษะการนำเสนอผลงาน ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณและรู้จักการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของกลุ่ม Academic Studio Plus ที่ใช้โครงการเป็นฐานจึงเป็นรูปแบบที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมในด้านต่างๆด้วยตนเองทุกขั้นตอน รูปแบบการศึกษาในวิธีการนี้จึงมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าของโครงการ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ส่งเสริมโอกาสการสร้างประสบการณ์เรียนรู้แก่ผู้เรียน (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 2558) จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจึงเป็นที่มาของกรณีศึกษาโครงการปรับปรุงอาคารเรือนแถวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นโครงการของคุณรวีวัฒน์ เรืองกิจธนวัฒน์ กรรมการผู้จัดการบริษัทการท่องเที่ยวพรอพเพอร์ตี้ แอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัดเป็นหนึ่งในโครงการจริงที่คณาจารย์และนักศึกษากลุ่ม Academic Studio Plus ได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันภายใต้โครงการ 4+1 สำนักirkบ้านเกิด

ความเป็นมาของอาคารกรณีศึกษาหลังนี้เดิมเป็นบ้านพักอาศัยดั้งเดิมของเจ้าของโครงการ ตั้งอยู่บนถนนเพชรเจริญในย่านชุมชนเก่าแก่กลางเมืองเพชรบูรณ์ ติดกับพื้นที่สวนหย่อมเฉลิมพระเกียรติฯ 72 พรรษา สวนสาธารณะเพชรบุรี และพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์เพชรบุรีซึ่งเป็นย่านที่มีผู้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ความต้องการของเจ้าของโครงการที่ต้องการฟื้นฟูสภาพอาคารให้กลับมามีสภาพใช้งานได้ด้วยวิธีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ใช้สอยให้ตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

รูปที่ 1 แผนที่ Google (2562) แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงการในชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ (ซ้าย) และ ทัศนียภาพด้านหน้าอาคารกรณีศึกษา (ขวา)

แนวทางการปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยอาคารพักอาศัยเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยทางกายภาพและทางเทคนิคที่ส่งผลต่อความมั่นคงแข็งแรงของอาคารและความสอดคล้องกับกฎหมายข้อบัญญัติต่างๆ เพราะอาคารที่ถูกทิ้งร้างมาเป็นระยะเวลานานวัสดุประกอบอาคารย่อมมีความเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา โดยเฉพาะในส่วนโครงสร้าง การรับน้ำหนักที่กระทำกับอาคารจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ว่าง เทคโนโลยีวัสดุและวิธีการก่อสร้างซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนนำวัสดุสมัยใหม่ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับวัสดุดั้งเดิม อีกทั้งข้อกำหนดด้านกฎหมายควบคุมอาคาร รวมทั้งขนาดพื้นที่อาคารก็เป็นปัจจัยต้องนำมาพิจารณา ร่วมกันในการกำหนดพื้นที่ใช้สอยที่รูปแบบ

ใหม่ อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนดังกล่าวควรดำเนินการเฉพาะในส่วน of พื้นที่ใช้สอยเป็นหลัก ส่วนรูปลักษณะอาคารภายนอกควรเก็บรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุดเพื่อเป็นการรักษาคุณค่าของอาคารที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของบริบทของชุมชน (กัญชสี, 2556) นอกจากนี้การวิเคราะห์ศึกษาปัจจัยข้อจำกัดทางเทคนิคของตัวอาคารแล้ว ยังจำเป็นต้องมีกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยด้านระบบการท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายของการปรับเปลี่ยน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวต้องนำบริบทอื่นๆที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ร่วมกัน อาทิเช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ การสื่อสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว อุปสงค์อุปทานทางการตลาด รวมถึงข้อกำหนดทางกฎหมาย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม สาธารณูปโภคสาธารณูปการ และบริบททางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว (สุพิชญา, 2559)

ทั้งนี้จากที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อคณะทำงานรับทราบความต้องการของเจ้าของโครงการ พร้อมกับการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอาคารทำให้ทราบถึงกรอบการดำเนินงานตามกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรม (Architectural Design Process) ผลการวิเคราะห์จะถูกนำไปสังเคราะห์เป็นแนวทางการออกแบบปรับปรุงอาคารกรณีศึกษาที่เหมาะสม เพื่อนำเสนอให้เจ้าของอาคารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการร่วมกันพิจารณาประเมินผลงาน ดังนั้นบทสรุปของรูปแบบการจัดการศึกษารุ่นนี้จึงเป็นการอธิบายขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นกลไกการศึกษาที่สามารถฝึกให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมในด้านต่างๆด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยข้อเสนอแนะที่ได้รับจะถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่ม Academic Studio Plus และปรับปรุงรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนก่อนนำไปประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษาในบริบทชุมชนอื่นๆที่แตกต่างได้

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของบทความนี้มุ่งเน้นการนำเสนอผลงานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมผ่านการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ด้วยวิธีบูรณาการงานบริการวิชาการกรณีศึกษาโครงการปรับปรุงอาคารเรือนแถวคั้งเดิมที่เป็นโครงการจริงในพื้นที่ชุมชนเมืองเพชรบูรณ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานครั้งนี้เป็นวิธีการดำเนินการในลักษณะที่สอดคล้องกับรูปแบบวิธีการของการวิจัยประยุกต์ (Applied research) หรือการวิจัยเพื่อหาแนวทางปฏิบัติ (Operational research) ที่มุ่งแสวงหาคำความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้หรือวิทยาการต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2552) โดยเป็นการค้นคว้าจากข้อมูลปฐมภูมิอาคารกรณีศึกษาและนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานบริการวิชาการผ่านกลไกการจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.1 การวางแผนเลือกโครงการกรณีศึกษา และการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของปฏิทินการศึกษา

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพ ความต้องการด้านพื้นที่ใช้สอย ข้อจำกัดทางกฎหมาย เทคนิควิธีการและความเป็นไปได้ในการก่อสร้าง เพื่อวางกรอบแนวทางการดำเนินการปรับปรุงอาคารที่เหมาะสม

3.3 การสังเคราะห์แนวคิดและสร้างสรรค์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์โครงการ

3.4 การประเมินผลการดำเนินงานโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การอภิปรายสรุปผล เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม

4. ผลการวิจัย

การดำเนินการตามวิธีดำเนินงานวิจัยข้างต้น สามารถพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวได้ดังนี้

4.1 การวางแผนเลือกโครงการกรณีศึกษา การวางแผนการจัดการเรียนการสอน และผลการศึกษาข้อมูลอาคาร

เหตุผลในการเลือกกรณีศึกษาค้างนี้ ถือเป็นโครงการจริงที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม 4+1 สำเนักรักบ้านเกิด และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมชั้นปีที่ 4 และ 1 โดยเมื่อทราบความประสงค์ของเจ้าของโครงการแล้วจึงได้มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกับเจ้าของโครงการในการกำหนดเป้าหมายและขอบเขตการดำเนินงานบริการวิชาการให้สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของปฏิทินการศึกษา ผลการสำรวจสภาพอาคารและบริบทโดยรอบ พบว่า การใช้พื้นที่อาคารเดิมชั้นล่างเป็นพื้นที่ค้าขาย ส่วนชั้นบนเป็นพื้นที่สำหรับการพักอาศัย ส่วนพื้นที่ว่างด้านหลังเดิมเป็นลานโล่งมีต้นมะม่วงใหญ่ปลูกอยู่ตรงกลาง ต่อมาเมื่อสมาชิกในครอบครัวย้ายออกไปอาคารจึงถูกทิ้งร้างไว้เป็นห้องโถงว่างเปล่าและมีสภาพทรุดโทรมเนื่องจากไม่มีการใช้งานพื้นที่ภายในอาคาร ในส่วนของรูปแบบอาคารมีลักษณะเป็นเรือนแถวไม้สองชั้น โดยอาคารกรณีศึกษาเป็นยูนิตที่ 1 และ 2 และจากการสำรวจอาคารพบว่าอาคารมีการต่อเติมขยายพื้นที่อาคารด้านหลังออกไปทำให้อาคารกรณีศึกษามีขนาดพื้นที่ใช้สอยมากกว่าห้องแถวข้างเคียงที่อยู่ติดกัน

โดยอาคารมีขนาดความกว้าง 8.00 เมตรลึก 22.30 เมตร วัสดุพื้นชั้นล่างเป็นพื้น คสล.ขัดมัน ชั้นบนเป็นพื้นไม้ชั้นล่างไม่มีฝ้าจึงสามารถเห็นโครงสร้างรับพื้นไม้ที่อยู่ด้านบนส่วนชั้นบนมีฝ้ากระเบื้องแผ่นเรียบ หลังคาเป็นโครงสร้างไม้มุงด้วยสังกะสี ผนังอาคารทุกด้านทั้งภายนอกและภายในเป็นไม้ทั้งหมด ประตูทางเข้าหลักและประตูด้านหลังชั้นล่างเป็นประตูเหล็กยึด ส่วนประตูภายในและหน้าต่างมีวงกบ กรอบบานและลูกฟักเป็นไม้เนื้อแข็ง โดยเหนือบานหน้าต่างชั้นบนเป็นช่องแสงติดตายลูกฟักกระจกฝ้า เหนือขึ้นไปเป็นช่องเกล็ดไม้ระบายอากาศ

ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้นเมื่อนำความต้องการด้านพื้นที่ใช้สอย มาพิจารณาพร้อมกับองค์ประกอบของระบบท่อที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบแนวทางการปรับปรุงอาคารให้ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยใช้แนวทางการออกแบบอาคารที่ผสมผสานบรรยากาศดั้งเดิมภายใต้กรอบมิตติอาคารตามสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้การเลือกใช้วัสดุภายนอกต้องคำนึง

กฎหมาย ข้อบัญญัติท้องถิ่น และบริบทโดยรอบที่ตั้ง โครงการเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการให้เหมาะสมกับบริบทโดยรอบได้

รูปที่ 2 การเข้าสำรวจอาคารกรณีศึกษาของคณะนักศึกษาพร้อมกับเจ้าของโครงการและทีมงานวิศวกร

4.2 แนวคิดและผลงานการออกแบบ

ผลการสำรวจสภาพอาคารและบริบทโดยรอบของคณะนักศึกษาพร้อมกับเจ้าของโครงการและทีมงานวิศวกรทำให้ทราบกรอบแนวทางในการออกแบบปรับปรุงอาคาร โดยกำหนดให้ชั้นล่างเป็นร้านค้าแฟรมที่มีบรรยากาศเรียบง่ายการตกแต่งเหมือนกับที่เจ้าของอาคารคุ้นเคยเพื่อให้การตกแต่งบอกเล่าเรื่องราววัยเด็ก ส่วนชั้นบนจะนำของสะสมประเภทเทวรูปหินแกะสลักมาจัดแสดงพร้อมกับแบ่งพื้นที่สำหรับนั่งทานเครื่องดื่มหรือนั่งทำงานของลูกค้า และบริเวณพื้นที่สวนด้านหลังอาคารต้องการปรับเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่พักผ่อนนอกอาคารในบรรยากาศสวนหลังบ้าน จากรายละเอียดโครงการข้างต้นจึงได้มีการนำเสนอแนวคิดการออกแบบปรับปรุงอาคารออกเป็น 3 ทางเลือก ประกอบด้วย 1) แนวคิดร้านค้าแฟรมโบราณ 2) แนวคิดร้านค้าแฟรมหอคิลป์ และ 3) แนวคิดร้านค้าแฟรมในสวน โดยทั้ง 3 แนวทางสามารถพิจารณาได้ดังนี้

รูปที่ 3 แบบทางเลือกที่ 1 ตามแนวคิดร้านค้าแฟรมโบราณ ผลงานของนายวาทศิลป์ นิลภักตร์

Schematic : 2

รูปที่ 4 แบบทางเลือกที่ 2 ตามแนวคิดร้านกาแฟหอศิลป์ ผลงานของนายกมล สุขสด

Schematic : 3

รูปที่ 5 แบบทางเลือกที่ 3 ตามแนวคิดร้านกาแฟในสวน ผลงานของนายกิตติวัฒน์ ชีระพิพัฒน์พงศ์

4.3 การประเมินผลงานการออกแบบ

ผลการพิจารณาประเมินผลงานการออกแบบของตัวแทนนักศึกษา พบว่า ทั้ง 3 แนวทางมีความน่าสนใจ แต่เมื่อพิจารณาข้อดี-ข้อด้อยของแต่ละงานแล้วทำให้สามารถสรุปรูปแบบการปรับปรุงอาคารที่เหมาะสมได้ด้วยการนำข้อดีของแต่ละทางเลือกมารวมกันเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องและสามารถตอบสนองความต้องการรายละเอียดพื้นที่ใช้สอยได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ การออกแบบปรับปรุงอาคารเป็นการฟื้นฟูอาคารเรือนไม้ที่ทรุดโทรมให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้ง โดยรูปลักษณะภายนอกเน้นบรรยากาศความเป็นอาคารร่วมสมัยเพื่อความสอดคล้องกับอบริบทของชุมชน ส่วนการจัดบรรยากาศที่ว่างภายในสอดแทรกรายละเอียดการตกแต่งแบบย้อนยุค เพื่อสร้างจุดขายสำหรับดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวรวมทั้งผู้คนท้องถิ่นที่เข้ามาใช้พื้นที่สาธารณะที่ตั้งอยู่โดยรอบโครงการเป็นการสร้างโอกาสในการเชื่อมโยงกิจกรรมระหว่างภายในและภายนอกโครงการผ่านการออกแบบสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

รูปที่ 6 สรุปแบบโครงการออกแบบปรับปรุงอาคารเรือนแถวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเพชรบูรณ์

4.4 การประเมินผลวิธีการจัดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

การประเมินผลวิธีการจัดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานใน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของผู้ลงทุน สถาปนิก วิศวกร ตัวแทนฝ่ายการตลาด และที่ปรึกษาด้านการลงทุนที่เข้าร่วมพิจารณา ประเมินผลงาน สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนการสอนของกลุ่ม Academic Studio Plus เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม โดยภาพรวมของผลงานบริการวิชาการที่น่าเสนอมีความน่าสนใจสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการ อย่างไรก็ตามในเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนควรเพิ่มเติมประเด็นด้านความเป็นไปได้ในการลงทุนและเทคนิควิธีการก่อสร้างที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินโครงการ นอกจากนี้การฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติงานออกแบบสถาปัตยกรรมจากโครงการจริงเป็นการเสริมสร้างทักษะการทำงานที่ส่งผลต่อทัศนคติการทำงานจริงในอนาคต (เรวัณน์ เรืองกิจธนวัฒน์, 2562)

5. การอภิปรายผล

การบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน กรณีศึกษาโครงการออกแบบปรับปรุงอาคารเรือนแถวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงกระบวนการนำบริบทด้านวิถีชีวิตและความเป็นมาของอาคารมาประยุกต์ร่วมกับแนวคิดในการปรับปรุงอาคารเก่าที่ถูกทิ้งร้าง เพื่อปรับปรุงให้มีรูปแบบสถาปัตยกรรม และเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ว่างอาคารที่เหมาะสม

ในการสร้างจุดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้คนในย่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้กรอบมิตาการดั้งเดิมรวมทั้งข้อจำกัดทางเทคนิคต่างๆ ในกรณีนี้แนวทางในการประยุกต์ปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยของอาคารให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนสามารถส่งเสริมคุณค่าของอาคารและย่านที่ตั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของโครงการ

ผลจากการดำเนินงานที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาออกแบบสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจริงเป็นฐานสามารถฝึกให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานวิชาชีพสถาปัตยกรรมในด้านต่างๆด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยในการปฏิบัติงานจะมีการทำงานทั้งในรูปแบบงานส่วนบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่มซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยตามหลักการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของบมุน นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามกลไกนี้สามารถพัฒนาทักษะและองค์ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามที่สภาสถาปนิกกำหนดอีกด้วย ดังนั้นขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้จึงมีความสำคัญที่สุด โดยผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆให้ชัดเจน และควรอธิบายให้ผู้ประกอบการ ผู้เรียน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับทราบข้อมูลโดยทั่วถึงกันเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการบริการวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ทุกฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจริงเป็นฐาน กรณีศึกษาโครงการออกแบบปรับปรุงอาคารเรือนแถวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านชุมชนเมืองเพชรบูรณ์สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1 การบูรณาการ โครงการบริการวิชาการที่เป็นโครงการจริงในพื้นที่ชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ นำกระบวนการออกแบบสถาปัตยกรรมมาฝึกปฏิบัติการจริง ซึ่งรูปแบบผลงานที่นักศึกษานำเสนอแต่ละแบบที่นำเสนอมีข้อดี-ข้อด้อยที่แตกต่างกัน หากได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมจะมีความเป็นไปได้ทั้งในเชิงการก่อสร้างและการลงทุน มากขึ้น ดังนั้นแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้จึงสรุปเลือกส่วนที่เป็นข้อดีของแต่ละแบบมาบูรณาการร่วมกัน

6.2 จุดเด่นที่สำคัญของนักศึกษา คือ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบอาคารที่สร้างความน่าสนใจในการนำเสนอ แต่จุดอ่อนที่สำคัญของผลงานนักศึกษา คือ การขาดประสบการณ์ในด้านการเลือกใช้วัสดุ วิธีการก่อสร้าง และการควบคุมงบประมาณ รวมทั้งวิธีการอธิบายเนื้อหาที่ยังไม่กระชับ ซึ่งข้อเสนอแนะข้างต้นผู้สอนต้องนำมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของ Studio ต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงความเห็นว่ารูปแบบในการจัดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมแบบใช้โครงงานจริงเป็นฐานของกลุ่ม Academic Studio Plus เป็นแนวทางที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน ช่วยสร้างประสบการณ์นอกห้องเรียนจากการเรียนรู้ด้วยของจริง และส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้วิธีการทำงานแบบมืออาชีพเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ

7. กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของผลงานสร้างสรรค์ของคณะทำงานโครงการ 4+1 กลุ่ม Academic Studio Plus จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับโอกาสจากคุณเรวัฒน์ เรืองกิจชนวัฒน์ กรรมการผู้จัดการและผู้บริหารบริหารทองพรอพเพอร์ตี้ แอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตที่มอบทุนสนับสนุนกิจกรรมในหมวดโครงการ 4+1 สำนึกถึงบ้านเกิด ประจำปีงบประมาณ 2561

8. เอกสารอ้างอิง

กัญชลี แดงกุล และพีรกร แก้วลาย. (2556). การปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยและการสร้างมูลค่าเพิ่มในอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์สำหรับการพัฒนาโครงการเชิงพาณิชย์. (หน้า 429-435). โครงการประชุมวิชาการ Built Environment Research Associates Associate Conference BERAC ครั้งที่ 4 ประจำปี 2556. 23 พฤษภาคม 2556 ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เรวัฒน์ เรืองกิจชนวัฒน์. กรรมการผู้จัดการบริหารทองพรอพเพอร์ตี้แอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด. สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2562.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ประเภทของงานวิจัย. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13186&Key=news_research. [14 กุมภาพันธ์ 2562].

สุพิชญา ปรีชาพีช. (2559). การศึกษาการปรับเปลี่ยนอาคารพาณิชย์เก่าเป็นโรงแรมขนาดเล็กโดยการใช้ประโยชน์จากย่านเมืองเก่า พื้นที่ศึกษา เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก. (สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (PROJECT-BASED LEARNING) ตอนที่ ๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/08/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%8A-2/>. [14 กุมภาพันธ์ 2562].

Google. Map. [online]. Available <https://www.google.co.th/maps/@16.4189855,101.1562829,180m/data=!3m1!1e3?hl=en&authuser=0>. [2019, February 19].